

Knjižne novosti Muzejskega društva Škofja Loka

ZA NAŠO STVAR: 80 LET MUZEJSKEGA DRUŠTVA ŠKOFJA LOKA

Za našo stvar : 80 let Muzejskega društva Škofja Loka,
Škofja Loka : Muzejsko društvo, 2017, 159 str.

Kakor zapiše v uvodniku knjige s pomenljivim naslovom *Za našo stvar* mag. Aleksander Igličar, predsednik Muzejskega društva Škofja Loka (dalje: MD), osemdeseta leta v življenju človeka običajno pomenijo ugašanje fizičnih moči, v življenju društva pa so še vedno v znamenju mladostne vihravosti, prav tako pa zrelosti odraslih in modrosti starejših. Knjiga ob 80-letnici MD izpostavlja vse, od vihravosti do modrosti, predvsem pa izvire, iz katerih se društvo še vedno napaja in iz katerih je v osmih desetletjih nastala mogočna reka.

Prvi del knjige je posvečen Profesorskemu cehu, tej edinstveni intelektualni združbi profesorjev, povezanih s Škofjo Loko, ki so si ime nadeli po za Loko značilni cehovski tradiciji, iz katerega je zraslo MD. V naslovu knjige so besede dr. Pavleta Blaznika, dolgoletnega društvenega predsednika, ki je na sestankih rad rekel, da vsi delajo *za našo stvar*.

Prvič so se profesorji sestali na pobudo Ivana Dolenca in Jakoba Šolarja. O Profesorskem cehu piše aktualni tajnik MD Štefan Kržišnik, ki je njegovo zgodovino razdelil v štiri obdobja. Začetno obdobje je naslovljeno *Oaza domačnosti* 1930–1935, že prva leta pa naznanjajo razvoj društva, opisanega pod naslovom

Priča razcveta 1936–1940. Vojna vedno povzroči rane, o tem obdobju beremo v razdelku *Rana vojne* 1941–1945. Po njenem koncu se je manjša družba profesorjev sestala še enkrat, leta 1965, njihov nostalgični sestanek je zapisan v *Kroniki Profesorskega ceha*, o njem pa beremo tudi v kratkem poglavju *Odmev lepih časov* 1965.

Sledijo osebne zgodbe enajstih profesorjev, ki so se poleti 1930 udeležili prvega, ustanovnega sestanka Profesorskega ceha. Že omenjeni prof. Ivan Dolenc velja za starosta in nekakšnega »pater familias«, ki je združbo držal skupaj in poskrbel za večino naslednjih sestankov. Najbolj poznana je trojica, zgodovinar dr. Pavle Blaznik, slavist, literat in literarni kritik dr. Tine Debeljak in prof. France Planina, geograf. Stanovali so v isti ulici, od otroških let jih je vezalo prijateljstvo, ki se je nadaljevalo kljub železni zavesi, ki jih je ločila po koncu 2. svetovne vojne. Povojno obdobje ni prizaneslo niti prof. Jakobu Šolarju, slovenistu in francistu, ki je na Škofjiški klasični gimnaziji veljal za zelo priljubljenega profesorja, po vojni pa je veliko sodeloval z Inštitutom za slovenski jezik SAZU. Dve veliki imeni Profesorskega ceha sta tudi literarni zgodovinar, kritik in esejist dr. France Koblar, ki je velik del svojega življenja posvetil gledališču, ter jezikoslovec, prevajalec, pravi poliglot in načelnik banske uprave dr. Lovro Sušnik, ki je veljal za učenjaka izrednega znanja. Najmlajši med njimi je bil France Košir, akademski slikar, ki je zelo rad slikal Škofjo Loko, a žal zelo mlad umrl. Tu je še zgodba Maksa Miklavčiča, škofijskega arhivarja ter profesorja in dekana na Teološki fakulteti, pripovedi pa zaključuje Martin Gorjanec, edini profesor, ki se ni rodil v Škofji Loki oziroma njeni okolici, pač pa se je v Loko priženil. Zgodbe so nastale pod peresi članov aktualnega odbora MD: Mojce Ferle, Judite Šega, Jerneja Tavčarja in Helene Janežič. Na koncu publikacije se bralec sprehodi skozi 80 prehojenih let MD in spozna vse njegove predsednike, častne člane, priznanja, ki jih je društvo prejelo, urednike *Loških razgledov* ter knjige, ki jih je MD izdalo v svoji dolgi in plodni zgodovini. Več kot zanimivo branje za ljubitelje domoznanstva in naše lepe Škofje Loke.

PASIJONSKI DONESKI, V ZNAMENJU VPISA ŠKOFJELOŠKEGA PASIJONA NA UNESCOV REPREZENTATIVNI SEZNAM NESNOVNE KULTURNE DEDIŠČINE ČLOVEŠTVA

Doneski 37

Memorabilia Locopolitana 26

Pasijonski doneski 2017/12. Škofja Loka : Muzejsko društvo; Stara Loka : Kulturno-zgodovinsko društvo Lonka, 2017, 296 str.

Za Škofjo Loko je bilo leto 2016 prav posebno. V glavnem mestu Etiopije Adis Abebi so 1. decembra razglasili vpis *Škofjeloškega pasijona* na UNESCOV repre-

zentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva, in sicer kot prve enote iz Slovenije. Ta pomembna novica je obširno zapisana v posebnem delu *Pasijonskih doneskov*, pod naslovom *Škofjeloški pasijon in UNESCO*. Predstavljeni so dokumentacija, ki je bila potrebna za vpis, kronologija akcij ter dogodkov: od »domače zaščite« – vpisa v slovenski Register žive kulturne dediščine – do končnega dejanja, ki se je odvil na generalni skupščini Organizacije združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo UNESCO, ter dogajanj po vpisu v Škofji Loki.

Številka je torej posvečena temu pomembnemu dogodku, prav tako pa tudi Tomažu Lundru in Petru Pokornu st., v letu 2016 žal preminulima fotografoma *Škofjeloškega pasijona*.

V literarnem delu, ki začinja tokratno številko, objavljamo delo *Očenaš*, avtorice Neže Zajc, posvetila ga je svojemu očetu Danetu Zajcu.

V rubriki *Pasijonski doneski* mag. Jože Štukl v angleškem jeziku predstavlja *Škofjeloški pasijon* in njegova uprizaranja, dr. Matija Ogrin pasijonsko (odrsko) igro iz *Železne Kaple Kapelski pasijon*, Helena Ilc pa piše o desetletnici gledališko-glasbenega uprizaranja *Ribniškega pasijona*. Izvemo tudi nekaj o žudijah – mladcih, oblečenih v uniforme rimskih vojakov, ki v Dalmaciji v svetem veliko-nočnem tridnevju čuvajo Kristusov grob, ter o ljudskem cerkvenem petju v šibeniški škofiji.

Precejšen del rubrike je posvečen pasijonskim križem, s katerimi se ukvarja Alojzij Pavel Florjančič, motiv križa v klekljani čipki pa obravnava Mojca Ferle. S filatelističnimi motivi križa nas seznanja dr. Janez Cerkvenik.

V *Pasijonskih razgledih* se seznanimo z dogodki preteklega leta, ki so povezani s pasijonom v Škofji Loki: Dnevi Škofjeloškega pasijona, Pasijonskim večerom v Stari Loki, Pasijonkami in s pasijonom, ki ga uprizarjajo v Cerkljah ob Krki, ter pasijonom v Hořicah na Šumavě na Češkem. Priloženi sta tudi dve poročili s kongresov Europassiona na Poljskem.

Pasijonske podobe je prispevala Tatjana Splichal v obliki fotografskega križevga pota, ki je po vsej verjetnosti edini te vrste v Sloveniji. Vse prizore je posnela na zadnji uprizoritvi *Škofjeloškega pasijona*. Zdaj krasijo cerkev v Podutiku, o čemer v uvodu članka piše tamkajšnji župnik Marko Čizman.

